

Ürdün'de Yaşananlar Ve Devam Eden Olaylar Ne Anlama Geliyor?

Ürdün'de "fitne" davası olarak bilinen olaydaki tutukluların savunma komitesi, tutukluların temel haklarını yöneticilerin kabul etmeme ve reddetmeleri durumundan memnuniyetsizliğini dile getirdi. Savunma komitesi, tutukluların görmelerine izin verilmesi ve kendileriyle ilgili yapılan araştırmalardan haberdar edilmelerini istedi. (Londra - Arabi21, 19/04/2021) Ürdün hükümeti, tüm sanıkların, iktidardaki Haşimi Hanedanlığı içinde kriz yaratacak olan Prens Hamza hariç, eski Kraliyet Divanı Başkanı Basim Avdallah da dahil olmak üzere yargıya teslim edileceğini söyledi (Londra Arabi21, 14/04/2021)

Soru: Ürdün'de yaşananlar ve devam eden olaylar ne anlama geliyor? Yaşananlar Kral İkinci Abdullah'a yönelik bir darbe girişimi midir? Zanlıların başında prens Hamza'nın olmasından dolayı iktidar ailesi içinde olan bir iç tartışmanın sonucu mudur yoksa Ürdün Dışişleri Bakanı'nın açıkladığı gibi olayın dış bağlantıları mı vardır? Bu olayın gerçeği nedir?

Cevap:

Cevabın açıklığa kavuşması için aşağıdaki hususlara bir göz atacağız:

1- Her ne kadar Ürdün yetkilileri ve buna bağlı olarak Ürdün medyası ve birçok Arap uydu kanalı, Ürdün'deki olayları bir darbe girişimi olarak adlandırmaktan kaçınıp Ürdün'ün güvenlik ve istikrarını bozmaya yönelik bir komplo olarak nitelendirse de tüm göstergeler, Ürdün'de kendisine yönelik hazırlığın son anlarda engellendiği bir darbe girişimi olduğunu göstermektedir. Darbe hazırlığının son anlarda engellendiğini gösteren şey ise, bazı güvenlik güçlerinin başkentten bazı bölgelerine gönderilmesidir. Bu da başta prens Hamza olmak üzere yukarıda adı geçen isimlere sadık olduğu varsayılan ordunun bazı birimlerinin korktukları ve yaklaşan hamleleri ön gördükleri anlamına geliyor. Ancak ordu mensupları arasındaki tutuklamaların duyurulmaması ve bunun teyit edilmemesi, meselenin hazırlık aşamasında olduğunu, uygulama için uygun zaman meselesinin tartışıldığını göstermektedir. Zira ordu subayları olmadan bu büyüklükteki bir girişimden bahsetmek mümkün değildir.

2- 03 Nisan 2021'in ilk günü Ürdün hükümeti tarafından yapılan bu açıklamalar nedeniyle Prens Hamza, video kaydı aracılığıyla ev hapsine alındığını duyurdu. (Ürdün'ün eski Veliht Prensi Hamza Bin Hüseyin cumartesi günü, gözaltı ve ev hapsine alındığı haberlerini doğruladı. Bu ise Eski Kraliyet Divanı Başkanı Basim Avdallah ve diğer isimlerin tutuklanması operasyonunun akabinde buna yönelik yapılan resmi yalanlamanın ardından gerçekleşti... AA 03/04/2021) Nitekim devlet yaptığı açıklamalar ile Ürdün'deki kraliyet ailesinin "prestijini" karalamamak ve üyelerinin birbirlerine karşı komplo kurduklarını göstermek için Prens Hamza'yı doğrudan bu komploya dahil olmakla suçlamaktan kaçınmıştır. Ancak ertesi gün, Prens Hamza'yı suçlayan resmi açıklamalar yapıldı: (Ürdün Başbakan Yardımcısı ve Dışişleri Bakanı Ayman Safadi; silahlı kuvvetlerin ve Genel İstihbarat Dairesi'nin Prens Hamza, Şerif Hasan Bin Zeyd ve Basim Avadallah'ın Ürdün'ün güvenlik ve istikrarını hedef alan faaliyetlerini ve hareketlerini takip ettiğini doğruladı. Safadi, şöyle bir eklemede bulundu; ilgili kurumlar, ülkeyi ve güvenliğini istikrarsızlaştırmaya yönelik bir planın uygulanması için en uygun zamanı bekleyen söz konusu kişiler ile dış odaklar arasındaki bağlantıları izlemektedir. BBC

04/04/2021) “En uygun zamanlama” ifadesi, meselenin tartışıldığı, hazırlık aşamasında olduğu anlamına geldiğini göstermektedir. Ancak muhtemeldir ki devlet bunun yakın olduğundan korkmuş bu yüzden de hemen müdahale etmeye ve tutuklamaya karar vermiştir.

3- “Dış odaklara/çevrelere” gelince; bu, gizli bir husus değildir. Bilakis Ürdün’ün resmi açıklamalarında dile getirilmiştir. Zira Dışişleri Bakanı Safadi'nin konuşmasında şu ifadeler geçmiştir: (“Soruşturmalar neticesinde, ülkenin güvenliğini istikrarsızlaştırmak için Prens Hamza’nın dış odaklarla/çevrelerle olan temaslarına rastlanmıştır...” “Yine soruşturmaların neticesinde yabancı güvenlik servisleriyle bağlantısı olan birinin Prens Hamza’nın eşi ile alaka kurduğu, hatta kendisine ülkeden çıkabilmesi için bir uçak temin ettiği tespit edilmiştir. Söz konusu eylemler tamamen kontrol altına alınmış olup Ürdün’ün güvenliği istikrara kavuşmuştur.” i24, 04/04/2021) (Safadi, Genelkurmay Başkanı’nın Prens Hamza ile görüşüğünü, ondan ülkenin güvenliğini hedef alan hamleleri durdurmasını istediğini ve prensin bu hamlelerin durdurulması talebini reddettiğini/kabul etmediğini ve ona karşı kötü muamelede bulunulduğunu söylediğini açıkladı... Ürdün Dışişleri Bakanı konuşmasını şöyle sürdürdü; ilk soruşturmalar Prens Hamza’nın yaptığı işlerle/attığı adımlarla alakalı Kraliyet Divanı eski Başkanı Basim Avdallah ile sürekli koordinasyon içinde olduğunu göstermektedir...” Ayrıca Safadi şunu da ifade etti: “Ürdün’ü istikrarsızlaştırmaya yönelik adımları başlatmak için en uygun zamanlamayla ilgili yabancı taraflarla/çevrelerle yapılan girişimleri ve temasları tespit ettik.” Yine şöyle bir eklemede bulundu; “Haşimi ailesi içinde durumu kontrol altına alma çabaları vardır ve ‘hiç kimse kanunların üzerinde değildir.’” el-cezire net, 04/04/2021) Nitekim açıklanan ve henüz açıklanmayan bu tutuklamalarla birlikte, İngilizlere bağlı Kral II. Abdullah rejiminin, kardeşi Prens Hamza önderliğinde bir darbe girişiminin eşiğinde olduğu anlaşılmaktadır.

4- Bu yabancı ve dış odakların/çevrelerin kimler olduğuna gelince; göstergeler, Amerika’nın Ürdün’deki olaylarla bağlantısı olduğuna işaret etmektedir. Bu ise aşağıda geçen hususlardan anlaşılmaktadır:

a- Ürdün Eski Kralı Hüseyin’in oğlu Prens Hamza, Kral Hüseyin ile evli olan ve ‘Nur Hüseyin’ olarak bilinen Amerikan vatandaşı Liza Necib Halabi’nin oğludur ve kral Hüseyin’in 1999 yılında ölmesinin ardından Amerika Birleşik Devletleri’ne geri dönmüştür. Ürdün ile bağlarını koparmamasına rağmen, Amerikan vatandaşı olarak çıkarlarını gözeten bazı faaliyetlerde bulunmasının yanı sıra Ürdün’e geldiğinde oturduğu bir sarayı vardır. Dolayısıyla ölümünden kısa bir süre önce Kral Hüseyin’in kardeşi Hasan’ı tahttan indirmesinde, yine kral Hüseyin’in ölümünden sonra oğlu Abdullah’ın kral olması için veliaht tayin etmesinde, ardından da Hamza’nın yeni veliaht olmasında kral üzerinde etkisi olmuştur. Nitekim 1999 yılında Abdullah kral ve Hamza da veliaht oldu ve Amerikalıların onu koruduğu, denetlediği ve onunla doğrudan iletişim kurduğu fark edildi, böylece Amerika’ya olan bağlılığı ortaya çıktı. Dolayısıyla annesinin nesebinin Amerikalı olması, Amerika’da Harvard Üniversitesi’nde yüksek lisans eğitimi alması ve Amerikalıların onunla olan dirsek temasları, Hamza’yı Amerikalılara dost kılmıştır. Bu nedenle II. Abdullah, 2004 yılında kardeşi Hamza’yı veliahtlıktan azletmiştir. Bu da onun kral olma fırsatını kaybettiği için üzülmeye ve içinde kardeşine karşı intikam alma ruhunun oluşmasına neden olmuştur. Nitekim veliahtlık makamı, II. Abdullah’ın 2009 yılında oğlu Hüseyin’i bu göreve atmasına kadar boş kalmıştır. Bundan dolayı Amerikalıların içeriden bir kişiyi satın alabildikleri/devşirebildikleri iktidarda aile içerisinde gizli bir çatışma ortaya çıkmıştır. Aynen Amerikalıların, Necid ve Hicaz ülkelerinde; İngilizlerin sütünden emzirilen, onların ellerinde büyüyen, İngilizlerle

bağlantılı olanların Hilafet Devleti'ne isyan ettiklerinde onların aracılığıyla iktidara gelen Suudi ailesinden, Selman ve oğlunu satın almayı başardıklarında olduğu gibi.

b- Görünen o ki Kral Abdullah ve arkasındaki İngilizler, özellikle annesi Liza "Nur" aracılığıyla Amerikalıların genç prens Hamza ile olan yakın ilişkisini fark etmişlerdir. Bu nedenle kral, 2004 yılında yerine bir başkasını atamadan onu veliahtlıktan azletmiştir. Ancak krallık sisteminin teamülleri gereği, kralın en büyük oğlu veliaht olmaktadır. Bu ise, 2009 yılında bir kraliyet kararnamesiyle onaylanmıştır. Bu da Hamza'nın İngiltere'yi takip etmeye devam etmek yerine Amerika'yı takip ederek yönetimde Suudi tarzı bir değişiklik yapma isteğini artırdı. Böylece Hamza, Amerika'nın desteği ve yönlendirmesiyle yurtiçinde ve yurtdışında gruplar oluşturmak için çalışmalarına başladı. Kralın, Amerika'nın kendisine baskı yapmasından korktuğu için Hamza'yı tutuklaması zordu. Hamza ve grubu tutuklandığında, Amerika'nın krala müdahale etme olasılığını görüp engellemenin arkasında İngiliz kurnazlığı vardır. Bu çalışma ise, ortak savunma anlaşmasıdır. Zira kral, Amerika ile anlaşma yapmış, ona istediği her şeyi vermiş ve bu tür diğer anlaşmalarda olduğu gibi bu anlaşma da Temsilciler Meclisi'ne sunulmadan önce Resmi Gazete'de yayımlanmıştır!

c- (Anlaşma geçtiğimiz 31 Ocak'ta imzalandı ve 17 Şubat'ta hükümet tarafından onaylandı. Kraliyetin onaylama iradesi, milletvekilleri ve ileri gelenler tarafından Millet Meclisine sunulmadan Resmi Gazete'de ilan edilmek üzere yayınlandı ve yürürlüğe girdi. Anlaşma gereğince; Ürdün, Amerikan kuvvetleri için 15 konumu içeren özel yerler sağlayacak, bu yerler Amerika tarafından kontrol edilecek ve bu kuvvetler resmi görevlerini yerine getirirken Ürdün topraklarında silah bulundurup taşıyabilecektir. Ayrıca bu anlaşma Ürdün'ün kontrolü olmaksızın Radyo frekansları ve telekomünikasyonun kullanımı için ABD'ye izin vermiştir. Taraflardan birinin diplomatik kanallardan diğer tarafa bir yıl önceden yazılı bildirimde bulunarak feshedilmediği takdirde anlaşma süresinin 15 yıl uzatılacağını belirtmektedir. Arabi-21, 19/03/2021) Arabi-21 Resmi Gazetede yayımlanma tarihini belirtmemiştir... Ancak CNN'de 21/03/2021 tarihinde Arapça olarak bahsedilmiştir: [(Ürdün hükümeti anlaşmayı 17 Şubat'ta onayladı ve geçen 31 Ocak'ta imzalanmasının ardından 16 Mart'ta Resmi Gazetede onaylanan ve karara bağlanan bir kraliyet kararnamesi yayımlandı.)] 18/03/2021 tarihinde ammannet.com tarafından da şu şekilde aktarılmıştır: [(Ürdün Haşimi Krallığı Hükümeti ile Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arasındaki anlaşma, 16/03/2021 tarihli (5706) sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır...)] Anlaşmanın Resmi Gazetede alelacele yayımlanması, dikkat çekici bir aciliyetinin olduğunu göstermektedir!

d- Bunun üzerine hükümet 03/04/2021 tarihinde Hamza ve grubunu tutuklamaya (gözaltına almaya) başladı. Böylece istediğini hatta daha fazlasını ortak savunma anlaşması ile elde eden Amerika'nın bu şekilde krala müdahale etmesi engellenmiştir! Sanki Amerika, o grup tutuklandıktan ve Hamza evinde yarı gözaltında tutulduktan sonra bunu fark etmiş gibi... Bundan dolayı olaylarla ilgili açıklamasını 07/04/2021 tarihine erteledi: (Beyaz Saray, "ABD Başkanı Biden bugün, ABD'nin Ürdün'e yönelik güçlü desteğini ifade etmek için Ürdün Kralı II. Abdullah ile '07/04/2021' tarihinde konuştuğunu" açıkladı... AFP, 07/04/2021) Bu (açıklama) Amerika, kralı değil Ürdün'ü destekliyor demektir. Bu nedenle Amerika'nın olaylara tepkisi geç geldi ve tepkinin tonu/dili İngiliz tepkisinden farklıydı: (İngiltere, Ürdün'deki hükümetin istikrarı konusundaki kararlılığını açıkladı, bu nedenle İngiltere'nin Orta Doğu ve Kuzey Afrika'dan Sorumlu Devlet Bakanı James Cleverly, 04/04/2021 tarihinde Twitter'da şöyle bir paylaşımında bulundu: "Ürdün'deki olayları yakından takip ediyoruz... Ürdün, Birleşik Krallık için değerli bir ortaktır. Kral tam desteğimize sahiptir.")

e- Amerika, gazeteleri aracılığıyla Ürdün'deki rejimin eylemlerine tepki gösterdi. New York Times Gazetesi, 06/04/2021 günü şunları söyledi: ("Prens Hamza, ofis müdürü Yaser Majali ve Yaser Majali'nin kuzeni Samir Majali'nin bu sabaha kadar nerede olduğu bilinmiyor. Prens ve ofis yöneticisinin nerede olduğunun açıklanmaması, Ürdün'deki gergin durumun tamamen dağılmadığının bir göstergesidir... ") 03/04/2021 tarihinde, Ürdün'deki bu olayları ve Prens Hamza'nın evde veya hapisanede tutuklu olduğunu ilk açıklayan Washington Post Gazetesi oldu. Bu da Ürdün makamlarını neler olduğunu açıklamaya mecbur bıraktı. İçişleri Bakanı veya Başbakanı bir açıklama yapmadılar, ancak Dışişleri Bakanı Ayman Safadi'yi bir basın toplantısında bunu duyurmaya sevk etti ve o da şunları söyledi: "(03/04/2021) Cumartesi günü, sayısı 14 ile 16 arasında değişmekte olan tutuklananların arasında askeri lider yoktur. Prens Hamza liderliğindeki hareketler tamamen kontrol altına alınıp kuşatılmış olup soruşturmalar hala devam etmektedir. Ürdün'ü istikrarsızlaştırmaya yönelik girişimler söz konusudur. Geçtiğimiz dönemde güvenlik güçleri, Prens Hamza'nın yurtdışındaki Ürdün muhalefeti de dahil olmak üzere dış aktörlerle yakın çevresinin temaslarını/alakalarını takip ederek Ürdün'ü istikrarsızlaştırmayı planlamakla suçladı. Soruşturmalar uzun süredir devam ediyor ve şüphelilerin planlama aşaması sonrası harekete geçme aşamasının belirlenmesi ile yetkililer harekete geçmiştir." (Ürdün Petra Ajansı, 04/04/2021)

f- II. Abdullah, bu planı bozmasının ardından olaylardan beş gün sonra 07/04/2021 tarihinde şunları söyledi: ("Bugün Prens Hamza ailesiyle birlikte sarayında benim gözetimim altında, çekişme sona erdi ve Ürdün, Ürdünlülerin kararlılığı, ordu ve güvenlik servislerinin özverisi sayesinde güvenli, istikrarlı ve güçlüdür. Geçen günlerin mücadelesi, ülkemizin istikrarı için çok zor ya da çok tehlikeli değildi. Ancak en acı verici olanı, çekişmenin tarafları evimizin içinde ve dışında olmasıydı. Haşimi ailesinin bir kardeşi ve koruyucusu ve bu halkın lideri olarak hissettiğim şoka, acıya ve öfkeye hiçbir şey yaklaşamaz. Kral Abdullah devamla; 'Prens Hamza'nın, ailesinin önünde atalarının ve dedelerinin yolunu izlemeye, onların mesajlarına sadık kalmaya, Ürdün'ün çıkarlarını, anayasasını ve yasalarını diğer tüm düşüncelerin üzerinde tutmaya adanmış' dikkat çekti.)

Sonuç olarak:

1- Kral Abdullah, Amerika'nın kendisini görevden alıp yerine Hamza'yı geçirecek hükümet değişikliği yapma planını boşa çıkarmayı başardı. Bunu da ortak savunma anlaşması yaparak ve Amerika'ya havada ve karada istediğini vererek yapmıştır. Böylece Amerika'yı, anlaşmadaki ortağı krala karşı Hamza'yı desteklemek için müdahale etmesi hususunda zor durumda bırakmıştır!!

2- Ürdün'de Amerikan-İngiliz çatışmasında bir durgunluk yaşanacağını söylemek mümkün ama bu geçici olacaktır. Zira Amerika, kendisini bölgedeki İngiliz sömürgeciliğinin halefi olarak görüyor ve Amerika'nın anlaşmayı, kralın sonuçlandırmak için acele ettiği amaç dışında istismar etmesi de /kullanması da ihtimal dışı değildir!

3-İslam ülkelerindeki hegemonya ve nüfuzu paylaşmaya yönelik devletlerarası mücadele, İslam'ı ve Müslümanları izzetlendirecek ve kafirlerin köklerini kazıyacak olan Raşidi Hilafet'i kurarak İslami hayatı yeniden başlatmak olan gerçek bir değişim dışında asla son bulmayacaktır. "وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا" "Ne zamanmış o?" diyecekler. De ki: "Yakın olsa gerek!" [İsra-51]